שנאמר והבאתם גזל וגו'. דלמסכתן קרא דאוסר להביא מצוה בעבירה: מה פסח אין לו תקנה. לאחר זמן להקריבו שהרי מוס קבוע עולמית הוא: אף גזל. יכפין מינה דאין לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביאתם דשמעינן ליה למריה דמייתם ואמר "ווי" ליה לאסכרון כיס ואע"ג דלענין מקני אמרינן בבא קמא (סח.) דקני ליה ביאתם והוי דידיה ואפ"ה אקרובי למזבח לא: שונא גזל בעולה בעולות מלאכי ... שאתם מביאין לי אני שונא את הגזל שאתם גוזלים אותם ואע"פ שהכל שלי ואף מתחלה שלי היתה: אמר רמי. דטעמא דמתני' דגזול ב"ש שני מקום מצוה הבאה בעבירה: לא שנו. דגזול פסול: מתוך שיצא בשאול. דהא ב"ש שני לא כתיב "לכם" למעוטי: לעולם ב"ש לאשון. ולא תידוק כדדייק "הא שאול כשר" דכ"ש דשאול פסול ומתני' לא מיבעיא שאול קאמר: אימת שתם גזילה. מיד ואע"ג דלא שמעינן דאייתם: יאוש בעלים הוא. שהרי בפנים הוא גוזלו מידו ואין כח להציל: קמ"ל. דעד דשמעינן דאייתם לא קני ליה דמימר אמר השתא הוא דתקיף מינאי למחר תפסיה ליה בדיעה: אוונכרי. תגרי כל דבר להשתכר בו כגון כלים קטנים מחטין ומסריקות ולובנין וקורין מלי"ם: כי זבניתו אסא מנכרים. כשתקנו הדם מן הנכרים לאגוד בהן להוסענה: ליגזוז אינהו. הם יחתכוהו מן המחובר ויתנוהו לכם: מאי טעמא שתם עכו"ם גזלי ארעתא משראל ניתהו. ושמא אותו קרקע משראל הוה:

הגזול רש"ל

[לעיל כ"ז:]

[ע"ל אמר רבא זכרתים ס"ק פ"ד סס' טו גריס רב אשי]

[ע"ל אונכרי פי' לשון פרסי שטי מלאכת הנשים. עיין]

וקרקע

משום דהוה ליה *מצוה הבאה בעבירה
*שנאמר "והבאתם גזל ואת הפסח ואת
החולה" גזול דומיא דפסח מה פסח ליתיה
תקנתא אף גזול ליתיה תקנתא *לא שנא
לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש, בשלמא
לפני יאוש "אדם כי יקריב מכם" אמר רחמנא
ולאו דידיה הוא אלא לאחר יאוש הא קנייה
ביאוש, אלא לאו משום דהוה ליה מצוה הבאה
בעבירה וא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי
מאי דכתיב "כי אני ה' אוהב משפט" שונא
גזל בעולה "משל למלך בשר ודם שהיה עובר
על בית המכס אמר לעבדיו: תנו מכס
למוכסים, אמרו לו: והלא כל המכס כולו שלך
הוא, אמר להם: ממני ילמדו כל עוברי דרכים
ולא יבריחו עצמן מן המכס אף הקב"ה אמר
"אני ה'... שונא גזל בעולה" ממני ילמדו בני
יבריחו עצמן מן *הגזל "אתמר נמי אמר רב
אמר יבש פסול מפני שאין הדר גזול פסול
משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה
ופליגא דר' יצחק דאר"י יצחק בר נחמני אמר
שמואל לא שנו אלא ביום טוב ראשון אבל
ביום טוב שני מתוך שיוצא בשאול יוצא נמי
בגזול מתיב רב נחמן בר יצחק לולב הגזול
והיבש פסול הא שאול כשר אימת אילימא
בי"ט ראשון הא כתיב "לכם" *משלכם והאי
לאו דידיה הוא אלא לאו ביום טוב שני וקתני "גזול פסול"? (*רבא אמר) לעולם
ביום טוב ראשון ולא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא שאול דלאו דידיה הוא אבל
גזול אימא סתם גזילה יאוש בעלים הוא וכדידיה דמי, קא משמע לן. אמר
להו רב הונא להנהו *אוונכרי "כי זבניתו אנא מעכו"ם לא תגזזו אתון אלא
לגזזתה אינהו ויהבו לכו, מאי טעמא סתם עובדי כוכבים גזלני ארעתא נינהו
וקרקע

[נכרות מז: וש"נ] כ"ק ס"ז.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא קנייה ביאוש וקרינא ביה מכס משלכם וכו': (ב) בא"ד והא דשמעינן ליה לעולה כגון לעיל ותיכה לעיל נמחק:

[לעיל כ"ז:]

[ע"ע תוס' שבת קכח. סד"ה ונתן וכו']

[ע"ל אונכרי]

[ע"ע תוס' ד"ה משום כו' וא"ת לקמן דפסלינן לולב של גזירה. זהו לפי קושית כ"כ ד"ל דגרין ליתן טעם לשמואל דלא פ"ל למעוט הבאה בעבירה ועכ"פ ביו"ט כ' דרבנן דמ"מ אגזירה פסול משום כתותי וכו' ועדיפא יש להקשות דלמה לי קרא מן הבקר לאוציא הנעבד מפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה:

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פ"ח מהל' לולב הלכה ה' טושע"ע ת"ח סי' תרמ"ט סעיף ה':

ז ב מיי' פ"ח מהלכות איסורי מזבח הלכה ז' סמג לאוין שיט:

ח ג טוש"ע א"ח סימן תרמט סעיף ה' בהג"ה:

תת נוסא מצוה הבאה בעבירה

רבינו חננאל

לאחר יאוש משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה שנאמר כי אני ה' אוהב ונו'. אתמר נמי א"ר אמי יבש פסול לפי שאינו הדר. גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. יר' יצחק פליג ואמר הני מילי ביו"ט ראשון. אבל משני ואילך מתוך שיוצא בלולב שאול יוצא נמי בגזול אחר יאוש. מיתיבי על ר' יצחק ממתני דקתני לולב הגזול והיבש פסול ודייקינן מינה גזול פסול הא שאול כשר. ושאול כשר לא משכחת ביו"ט ראשון דהא בהדיא כתיב לכם למעוטי אפי' השאול אלא משני ואילך השאול כשר. ואפי' הכי גזול פסול. ומשני רב אשי. מתני' לעולם ביום ראשון ואיצטריך סד"א שאול הואי לאו דידיה. אלא גם גזול אימא סתם גזילה יאוש בעלים הוא וקנה ביאוש ודידיה הוא קמ"ל דלא כר"א חייא לאונכרי פי' כגון *) בית של נשיא המטונה בצרכיו וכיוצא בנשיא אנשים חשובין הממונין בצרכיה נקראין כן אמר לה כי זבניתו אסא לינגו אינהו אסא כי הכי דלידני יאוש בדידה דנכרים ושינוי רשות בדידייכו. דעכו"ם גזלני נינהו.

*) מלאה ד"ל פי' כגון הממונה בבית הנשיא בצרכיו וכיוצא בנשיא. מהרו"ם

נוסא (דף לא.) רכישת הנכרים (דף ס) מהרו"ם סתם דוקני כובשים גזלני ארעתא מפנה כי הונא - דברי ר' הונא להנהו אוונכרי. (מוכרים הרסים רוטים הרסים מנכרים, טיקפ"ן: הנכרים הם יקנו הנשים מן המחוגר ולא האוונכרי - דנא תוס' ד"ה ר' הונא הקס"ד ע"ז כך

גליון השים

תוס' ד"ה משום כו' וא"ת לקמן דפסלינן לולב של גזירה. זהו לפי קושית כ"כ ד"ל דגרין ליתן טעם לשמואל דלא פ"ל למעוט הבאה בעבירה ועכ"פ ביו"ט כ' דרבנן דמ"מ אגזירה פסול משום כתותי וכו' ועדיפא יש להקשות דלמה לי קרא מן הבקר לאוציא הנעבד מפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה:

הקדם ותו לא חשיב מצוה הבאה בעבירה וכן מוכח לקמן בשמעתין גבי (*נכרי) וליקנינהו בשיטוי הסם משמע דאי קנו ליה מצוה הבאה בעבירה אבל אי יאוש כדי לא קני ועל ידי הקדשן קא קני ליה דאיכא יאוש ושיטוי הסם הכתא אז חשיב מצוה הבאה בעבירה וכבולה שמעתין דלא חשיב מצוה הבאה בעבירה היכא דקני ליה מעיקן למימר דקני ליה קודם בגזולה אפילו למאן דלא בעי לגבי הא קני ליה קודם י"ט דאכתי לא חל חיוב מצוה ואי נמי אפילו בי"ט דלא דמי למקדים דחל קנין והקדש ביחד והא דשמעינן ליה (ג) לעיל לעולה בהגזול בתרא (שם דף קיד.) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן בעורות של נבל ושל גזלן אי כתם גמידה יאוש בעלים או כתם גזלה קאמר דקאמר עולה מחלוקת בכתם אבל בידוע דברי הכל קני כתם איכא יאוש ושיטוי הסם כדאמרינן בהכיא שמעתא דמרובה (שם דף סו:) דמעיקרא קרו ליה אברזא והא דמשמע ברש הגזל קמא (שם דף לד.) בהכיא דגזל סלה דלקח על גב דשיטוי קונה חשיב מצוה הבאה בעבירה אף על פי שקנאו בשיטוי מעשה קודם שבא לידי חיוב מלה כתם דיחויא בעלמא הוא אי נמי שאני ברכה דאיכא נמי הזכרה לשם שמים ולפי שיטה זו צריך לישב סוגיא דהגיזקין (ניסין דף נה.) דאמר עולה דבר תורה בין עדעה בין לא עדעה אינה מכפרת וסוגיא דהגזל בתרא וסוגיא דמרובה ור"מ מפרש בענין אחר משום קשיא דעולה אדעולה והרבה אתרכתי במרובה ובפרק הגיזקין (שם דף נה.): מתוך שיצא בשאול יוצא בגזל. הכא דווקא שהוא מדרבנן לא חיים אמצוה הבאה בעבירה

וקרקע

[ע"ל אונכרי]

[ע"ל כ"ז:]

[ע"ע תוס' ד"ה הא קנייה ביאוש וקרינא ביה מכס]

[ע"ע תוס' ד"ה משום כו' וא"ת לקמן דפסלינן לולב]

[ע"ע תוס' ד"ה הא קנייה ביאוש]

[ע"ע תוס' ד"ה הא]

[ע"ע תוס' ד"ה הא]

[ע"ע תוס' ד"ה הא